

Briselē, 2026. gada 24. aprīlī
(OR. en)

8262/26

EDUC 112
DIGIT 102
SOC 196
COMPET 437
TELECOM 191

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par skolotājiem mākslīgā intelekta (MI) laikmetā – <i>apstiprināšana</i>

1. Izglītības komiteja vairākās sanāksmēs ir izskatījusi projektu Padomes secinājumiem par minēto tematu. Pielikumā pievienotajam tekstam piekrīt visas delegācijas.
2. Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta apstiprināt, ka pastāv vienošanās par pievienoto tekstu, un iesniegt to apstiprināšanai Padomes (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) 2026. gada 11. maija sanāksmē un pēc tam publicēšanai *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Projekts – Padomes secinājumi par skolotājiem mākslīgā intelekta (MI) laikmetā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINA par Eiropas izglītības telpas politisko kontekstu un tās pilnīgu sasniegšanu un būtisko lomu, kas ir skolotājiem, kuri ir kodols kvalitatīvām, iekļaujošām un uz nākotni vērstām izglītības un mācību sistēmām, kas ir piemērotas digitālajam laikmetam;

VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka Eiropai ir būtiska digitālā suverenitāte un stratēģiskā autonomija, norādot, ka, tostarp izglītībā un mācībās, ir ļoti svarīgi mazināt atkarības, kas saistītas ar ārpus Eiropas izstrādātiem mākslīgā intelekta (MI) rīkiem un tehnoloģijām.

ATZĪST, ka

1. MI ir izšķiroša nozīme Eiropas konkurētspējā un ilgtspējīgā izaugsmē;
2. notiekošā digitālā pārveide, un jo īpaši MI straujā izstrāde un ieviešana, pārveido ikdienas dzīvi visā Savienībā, radot jaunu realitāti izglītības un mācību sistēmām;
3. MI var ietekmēt to, kā tiek organizēta mācīšanās, kā skolotāji izstrādā, sniedz un novērtē norādījumus un kā izglītojamie piekļūst informācijai un to interpretē, un tādējādi tas var pārveidot attiecības starp skolotājiem un izglītojamajiem; tas var ietekmēt arī to, kā skolas pārvalda administratīvos uzdevumus;
4. lai MI integrētu izglītībā un mācībās, ir jābalstās uz esošajām digitālajām prasmēm un kompetencēm un to nepārtrauktu attīstību, kā arī uz norādījumiem un atbalsta sistēmām, kas skolotājiem, izglītojamiem un izglītības un mācību sistēmām dotu iespēju būt pienācīgi sagatavotiem digitālajai pārveidei;
5. šīs izmaiņas var skart skolotāju lomu, pedagogisko praksi, to, ko no skolotājiem sagaida, un plašāku skolas dzīves organizāciju.

UZSVER, ka šajos secinājumos termins “skolotāji” aptver skolotājus, mācībspēkus, skolu vadītājus un citus pedagoģiskos darbiniekus, kas iesaistīti izglītojamo mācīšanās formālās izglītības un mācību sistēmu, – tostarp sākotnējās un vidējās profesionālās izglītības un apmācības (PIA), – pirmsskolas, sākumskolas, pamatskolas un vidējās izglītības līmeņos, un šis jēdziens ir jāsaprot atbilstoši valsts vai attiecīgā gadījumā reģionālajiem tiesību aktiem un katras izglītības un mācību sistēmas struktūrai.

UZSVER, ka MI var uzlabot:

6. aktīvu un sadarbīgu mācīšanos un radošu iesaisti;
7. iekļautību, nodrošinot izglītības resursus jauniešiem ar invaliditāti un īpašām izglītības vajadzībām;
8. piekļūstamību attiecībā uz izglītojamajiem lauku un attālos apvidos un no nepietiekami pārstāvētas un marginalizētas vides;
9. dažādas lingvistiskās izcelsmes izglītojamo dalību mācībās, tādējādi veicinot kultūras un valodu daudzveidību;
10. pedagoģiju, pielietojot dažādas pieejas, tostarp praktisku un uz pieredzi balstītu mācīšanos;
11. personalizāciju, lai pievērstos dažādiem mācīšanās profiliem, tostarp ar individualizētiem norādījumiem un tūlītēju atgriezenisko saiti, tādējādi atbalstot zināšanu un prasmju apguvi;
12. novērtēšanas praksi, kas vērsta uz izglītojamo individuālajām vajadzībām un progresu, nodrošinot agrīnu nepilnību apzināšanu un formatīvu atgriezenisko saiti un novēršot neiesaistīšanās vai priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riskus;
13. administratīvo efektivitāti, dodot vairāk laika mācīšanās un mācīšanās procesam;

NORĀDA, ka MI var raisīt bažas par:

14. cilvēka darbības spēju un virsvadību, jo īpaši tāpēc, ka MI var vājināt skolotāju un izglītojamo autonomiju;
15. tehnoloģisko atkarību no MI rīkiem, jo īpaši attiecībā uz ģeneratīvo MI, kas var pakāpeniski vājināt kritisko domāšanu, kā arī mācīšanās procesā nepieciešamās kognitīvās un metakognitīvās spējas, vienlaikus potenciāli skarot izglītojamo motivāciju, priekšstatus par izglītības vērtību un apņemšanos īstenot mūžizglītību;
16. to, ka jaunie izglītojamie pārmērīgi un bezmērķīgi lieto ekrānus un MI iespējamus rīkus, kas var novērst viņu uzmanību un dažos gadījumos viņiem traucēt koncentrēties un apgūt prasmes;
17. cilvēka pārskatbīdību, ko varētu vājināt pārmērīga paļaušanās uz MI rīkiem, kā rezultātā var tikt radīta maldinoša informācija, plagjiātisms vai autortiesību problēmas;
18. mākslīgajā intelektā iegultiem vai MI pastiprinātiem aizspriedumiem, jo īpaši, ja netiek ņemtas vērā citas kontekstuālās raksturiezīmes, un tas var izraisīt diskrimināciju, nevienlīdzību un atstumtību;
19. datu kvalitāti, integritāti, aizsardzību un pārredzamību, jo īpaši ņemot vērā nepieciešamību saglabāt uzticēšanos, taisnīgumu, privātumu un pārskatbīdību;
20. digitālo plaisu palielināšanās risku, jo īpaši ņemot vērā nevienlīdzīgu piekļuvi MI rīkiem un infrastruktūrai un to nepiemērotību projektēšanas ziņā, kā arī digitālo prasmju un kompetenču atšķirības, kas var vairost nevienlīdzību starp izglītojamajiem;
21. sabiedrisko, psihoemocionālo un vidisko labbūtību, jo īpaši ņemot vērā risku, ka MI ieviešana varētu ietekmēt sociālo kohēziju, kognitīvos procesus un vēl vairāk saasināt vides un klimata krīzi.

UZSVĒR, ka

22. izglītībā un mācībās ir nepieciešama līdzsvarota, pierādījumos balstīta, mērķtiecīga un vērtībās balstīta pieeja MI, kura izmanto iespējas, vienlaikus proaktīvi identificējot, novēršot un mazinot riskus;
23. ir svarīgi nošķirt vispārīga lietojuma MI rīkus, ko izmanto izglītības praksē, un MI izglītības tehnoloģiju (*EdTech*) risinājumus, kuru pamatā ir pedagoģiskie principi un kuri ir projektēti tā, lai uzlabotu izglītības rezultātus atbilstoši riskā balstītai pieejai, kas noteikta MI aktā;
24. līdztekus būtiskām tehnoloģiskām pārmaiņām centrāla nozīme joprojām ir mācīšanas un mācīšanās cilvēciskajai dimensijai, kuras pamatā ir ētiska, droša un atbildīga MI lietošana;
25. skolotāji ir galvenie šo centienu veicinātāji un var palīdzēt izglītības un mācību sistēmām gūt labumu no inovācijas, vienlaikus turpinot veicināt kvalitāti, taisnīgumu, iekļaušanu un panākumus visiem, un tas joprojām ir būtiski, virzoties uz Eiropas izglītības telpu.

UZSVĒR, ka

26. skolotājiem ir izšķiroša nozīme mācīšanās procesā un MI ieviešanas, interpretācijas un lietošanas veidošanā;
27. izglītības lēmumiem attiecībā uz MI lietošanu arī turpmāk jābūt balstītiem uz pedagoģisku mērķi;
28. ar MI rīkiem ir jāatbalsta, nevis jāaizstāj vai jāizolē skolotāji, un profesionāliem spriedumiem, pedagoģiskajai autonomijai un atbildībai ir būtiska nozīme kvalitatīvā, iekļaujošā un uz cilvēku vērstā izglītībā un mācībās.

APSTIPRINA, ka skolotājiem ir būtiska un mainīga loma tajā, lai:

29. tiktu izmantotas MI piedāvātās iespējas, vienlaikus aizsargātu uzticēšanos un jēgpilnu mijiedarbību starp skolotājiem un izglītojamajiem klasē, kā arī izglītojamo attīstības un sociālemocionālās vajadzības, ko panāk, nodrošinot vecumam atbilstošus norādījumus un uzraudzību;
30. veicinātu mācīšanos ar MI rīkiem, izmantojot radošas, inovatīvas un personalizētas mācīšanas pieejas, ja tas nodrošina papildu pedagoģisku vērtību;
31. kritiski novērtētu MI iznākumus, izskaidrotu MI sistēmu ierobežojumus un iespējamo neobjektivitāti un atbalstītu izglītojamajos MI ģenerētas informācijas izvērtēšanā;
32. stiprinātu digitālo pilsoniskumu, sniedzot izglītojamajiem norādījumus par atbildīgu, ētisku un kritisku MI lietošanu, tādējādi uzlabojot informētu un aktīvu demokrātisko līdzdalību;
33. palīdzētu izglītojamajiem novērtēt MI rīku ietekmi uz vidi, sabiedrību un ētiku, atbalstot zaļu, taisnīgu un noturīgu nākotni;
34. attiecīgā gadījumā veicinātu izglītībā un mācībās izmantoto MI rīku kopizstrādi, atlasī, izvērtēšanu un kontekstuālu pielāgošanu.

Un tādēļ **MUDINA** – izglītībā un mācībās pielietoto pieeju mākslīgajam intelektam pamatā vajadzētu būt digitālā humānisma principiem, kas nodrošina, ka tehnoloģijas kalpo cilvēkiem, atbalsta cilvēka darbības spēju un stiprina demokrātiskās vērtības.

ATZĪST, ka

35. ieguldījumi skolotājos ir būtiski, lai nodrošinātu, ka MI ir pozitīva ietekme uz mācīšanu un mācīšanos;
36. lai skolotājiem dotu iespēju orientēties MI iespējās un riskos, ir nepieciešami šādi elementi:
 - a) MI prasme, tostarp zināšanas par MI rīkiem un tehnoloģijām, prasmes un kompetences MI rīku un tehnoloģiju jomā, kā arī kritiskā domāšana un medijprasme;
 - b) kvalitatīvi norādījumi, spēju veidošana un profesionālā attīstība;
 - c) skaidra izpratne par datu suverenitātes problēmām, kas saistītas ar MI rīku lietošanu izglītībā un mācībās;
 - d) visaptverošs politikas satvars, kas atbalsta uzticamu MI rīku un tehnoloģiju drošu ieviešanu izglītībā un mācībās un kas aizsargā pedagoģisko autonomiju un profesionālu lēmumu pieņemšanu;
 - e) atbalstoši darba apstākļi, tostarp izglītības tehnoloģiju speciālistu palīdzība, un nepieciešamā digitālā infrastruktūra, lai visu izcelsmju, digitālās gatavības līmeņu un vecumu skolotāji varētu pielāgoties tehnoloģiskajām pārmaiņām un atbildīgi un ar pārliecību sniegt savu profesionālo vērtējumu;
37. sistēmas līmeņa un visas skolas pieejas, iesaistot visus galvenos dalībniekus, tostarp vecākus un ģimenes, ir nepieciešamas, lai nodrošinātu saskaņotu, ilgtspējīgu un taisnīgu MI integrāciju izglītībā un mācībās, novēršot nepamatotu slogu katram skolotājam atsevišķi.

VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka:

38. ir svarīga starpdisciplināra sadarbība valsts, reģionālā un ES līmenī, nodrošinot, ka neviena izglītības un mācību iestāde netiek atstāta novārtā;
39. ir nepieciešams stiprināt Savienības stratēģisko autonomiju izglītības tehnoloģiju jomā, veicinot ES bāzētu MI rīku un risinājumu izstrādi saskaņā ar Savienības vērtībām un interesēm.

AICINA DALĪBVALSTIS:

40. palīdzēt skolotājiem izmantot esošās digitālās prasmes un kompetences, lai efektīvi lietotu MI rīkus un tehnoloģijas un mācītu par tiem, kā arī lai izprastu saistītos ieguvumus un riskus;
41. atbalstīt MI rīku ieviešanu un lietošanu, ja tie sniedz pedagoģisku vērtību, tādā veidā, kas papildina un stiprina mācīšanas cilvēcisko dimensiju un neaizstāj skolotāju pedagoģisko lomu vai attiecības ar izglītojamajiem;
42. mudināt nodrošināt uzticamus, ētiskus, cilvēkcentrētus, uz pētniecību balstītus un izskaidrojamus MI rīkus, kas īpaši projektēti izglītības kontekstam un piemēroti izglītojamo vecumam un paredzētajam izglītības mērķim;
43. attiecīgā gadījumā dot skolotājiem iespēju kritiski, atbildīgi, ētiski un pārliecināti integrēt MI rīkus mācīšanas un mācīšanās procesos, vienlaikus aizsargājot pedagoģisko autonomiju, profesionālo spriedumu un izglītojamo labbūtību;

44. stimulēt MI pratības integrēšanu attiecīgā gadījumā skolotāju sākotnējā izglītībā, ievadīšanā darbā un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanā;
45. iesaistīt skolotājus MI iniciatīvu izstrādē un izvērtēšanā un veicināt pētniecību, kurā tiek pētīta MI ietekme uz skolotāju lomu, kā arī uz mācību rezultātiem;
46. veicināt ētiskas, drošas un uzticamas pieejas mākslīgajam intelektam izglītībā un mācībās, tostarp sniedzot norādījumus par datu aizsardzību, riska apzināšanos, pārskatatbildību un uz izglītojamo vēršiem aizsardzības pasākumiem;
47. risināt taisnīguma un piekļūstamības jautājumus, tostarp valodu piekļūstamības un reģionālo atšķirību jautājumus, veicinot taisnīgu piekļuvi MI rīkiem, digitālajai infrastruktūrai un kvalitatīviem digitālajiem resursiem visiem skolotājiem un izglītojamajiem;
48. izpētīt un izmantot MI potenciālu, lai atbalstītu iekļaujošas, personalizētas un uz izglītojamo vērštas pieejas, tostarp profesionālajā izglītībā un darba vidē balstītās mācībās;
49. pienācīgi ņemt vērā MI ietekmi uz skolotāju darba slodzi, viņu novērtēšanas praksi un administratīvajiem uzdevumiem, lai nodrošinātu skolotāju tiesības ar ilgtspējīgu un atbalstošu darba apstākļu palīdzību;
50. atbalstīt skolotāju labbūtību, nodrošinot, ka MI palīdz uzlabot mācīšanas un mācīšanās procesus, neradot nevajadzīgu spiedienu.

AICINA EIROPAS KOMISIJU atbilstīgi savai kompetencei un ievērojot subsidiaritātes principu:

51. turpināt sadarbību un turpināt attīstīt sinerģiju ar Eiropas Padomi, *UNESCO* un ESAO; turpināt darbu ar ESAO, lai pabeigtu MI pratības satvaru pamatizglītībai un vidējai izglītībai;
52. atbalstīt saskaņotu un stratēģisku pieeju mākslīgajam intelektam izglītībā un mācībās Eiropas līmenī, kura vērsta uz digitālajām prasmēm, MI pratību, atbalstu skolotāju profesionālajai attīstībai un kritiskajai domāšanai un kura palielina demokrātisko noturību, tostarp spēju novērtēt aizspriedumus, dezinformāciju un riskus, kas saistīti ar kiberbulingu, vienlaikus strādājot pie 2030. gada ceļveža par digitālās izglītības un prasmju nākotni;
53. veicināt pierādījumu vākšanu un apmaiņu, pētniecību, labas prakses un politikas apmaiņu par cilvēkcentrētām pieejām mākslīgajam intelektam izglītībā un mācībās, tostarp, izmantojot Eiropas digitālās izglītības centru;
54. turpināt izstrādāt un izplatīt norādījumus un praktiskus resursus, lai atbalstītu MI rīku ētisku, atbildīgu, drošu un pārredzamu lietošanu izglītībā un mācībās, tostarp, veicinot nesen atjauninātās *Pamatnostādnes pedagogiem par mākslīgā intelekta un datu ētisku lietošanu mācīšanas un mācīšanās procesā* un *Pamatnostādnes skolotājiem un pedagogiem par dezinformācijas apkarošanu un digitālās pratības veicināšanu izglītības un mācību procesā*;

55. turpināt atjaunināt Eiropas pedagogu digitālās kompetences satvaru (*DigCompEdu*), lai ņemtu vērā MI straujo attīstību un aizvien plašāko lietošanu, nodrošinot, ka pedagogiem ir zināšanas, prasmes un attieksme, kas vajadzīgas, lai efektīvi, kritiski un atbildīgi integrētu MI balstītus rīkus un praksi mācīšanas, mācīšanās un novērtēšanas procesā;
56. nodrošināt saskaņotību ES iniciatīvās, kas saistītas ar MI, izglītību un mācībām un digitālo pārveidi;
57. palīdzēt dalībvalstīm nodrošināt satvarus un norādījumus par juridiskajiem un datu aizsardzības pienākumiem, tostarp MI akta īstenošanu izglītībā un mācībās;
58. veicināt skolotāju iesaisti tādu ES līmeņa iniciatīvu izstrādē un novērtēšanā kuras attiecas uz MI izglītībā un mācībās.

AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU, attiecīgi ievērojot savu kompetences jomu:

59. turpināt izstrādāt atbilstošas spēju veidošanas programmas, lai sagatavotu skolotājus darbam vidē, kurā arvien vairāk tiek lietots MI;
60. strādāt pie tā, lai, izmantojot sistēmas līmeņa atbalstu, virzītu un aizsargātu skolotājus MI rīku lietošanā klasē;

61. veicināt mācīšanos no līdzbiedriem un labas prakses apmaiņu, tostarp Eiropas līmenī, par MI lietošanu, kas vērsta uz izglītojamo un pedagoģiskiem mērķiem;
62. nodrošināt saskaņotību ar stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu, tostarp tās uzsvāru uz kvalitāti, taisnīgumu, iekļaušanu un panākumiem visiem;
63. lietderīgi izmantot resursus, ko piedāvā Mācību laboratorija ieguldījumiem kvalitatīvā izglītībā un mācībās, lai atbalstītu to, ka skolotāji efektīvi, droši un iekļaujoši lieto MI, vienlaikus nodrošinot, ka dalība Mācību laboratorijas darbībās joprojām ir brīvprātīga;
64. turpināt atbalstīt skolotāju izpratni par MI, veicinot īpašus profesionālos mācību resursus, prakses kopienas un sadarbības projektus par MI pedagoģisko, ētisko un praktisko lietošanu, tostarp vajadzības gadījumā, izmantojot Eiropas skolu izglītības platformu, *eTwinning* kopienas un rīku “*SELFIE for TEACHERS*”;
65. veicināt un atbalstīt pētniecību, eksperimentus un pierādījumu vākšanu par MI lietošanu izglītībā un mācībās, kā arī tā izvērtēšanu un optimizāciju valstu un ES līmenī, lai nodrošinātu informāciju politikas un pedagoģiskās prakses vajadzībām;
66. turpināt veicināt digitālo pilsoniskumu un atbalstīt iesaistīšanos pilsoniskajā dzīvē ar MI tehnoloģiju starpniecību.